

4. Мельник Л. Ю. Управління нематеріальними активами та ефективність їх використання на підприємствах АПК : автореф. дис... канд. наук / Л. Ю. Мельник. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний аграрний університет, 2008. – 20 с.
5. Писаренко Ю. В. Організація та методика обліку і контролю нематеріальних активів : автореф. дис... канд. наук / Ю. В. Писаренко. – Київ : ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», 2009. – 20 с.
6. Польова Т. В. Облік, аудит і аналіз нематеріальних активів : автореф. дис... канд. наук / Т. В. Польова. – Харків : ХДУХТ, 2006. – 19 с.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

О. В. Яріш

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», доцент кафедри фінансів та банківської справи, к. е. н., доцент,

А. Ю. Попович, Н. С. Кушер

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», магістр

Стійка тенденція до порушення фінансового стану вітчизняних підприємств зумовлює необхідність розробки концептуальних підходів до діагностики їх фінансової безпеки

Відаючи належне науковим напрацюванням вчених [2, 3, 4, 6, 7], зауважимо, що результати проведених досліджень не можуть повною мірою задовольнити потреби теорії і практики діагностики фінансової безпеки вітчизняних суб'єктів. Дотепер не до кінця систематизованими лишаються методи, інструменти, важелі та види забезпечень, що можуть бути використані господарюючими суб'єктами з метою захисту власних фінансових інтересів.

Здебільшого, існуючі методичні підходи оцінки фінансової безпеки вітчизняних підприємств базуються на основі методів та моделей прогнозування ймовірності банкрутства, одним із найсерйозніших недоліків яких є неадаптованість до сучасних реалій вітчизняної економіки. Тож, на сьогодні існує цілий ряд методик прогнозування криз та банкрутства, але проблема полягає в тому, що більшість із них розраховувалася для західних підприємств.

Доцільно підкреслити, що вітчизняні методики діагностики фінансової безпеки фактично зводяться до аналізу фінансового стану підприємства та не містять рекомендацій стосовно визначення нормативних діапазонів рівнів фінансової безпеки підприємства, а це може призвести до неадекватних управлінських рішень у сфері фінансової безпеки.

Проте, на нашу думку, діагностика фінансової безпеки сучасного підприємства є більш комплексним процесом, оскільки крім аналізу фінансового стану має передбачати здійснення комплексної діагностики з метою раннього виявлення ознак та розробки превентивних заходів з попередження фінансової кризи підприємства.

З метою вдосконалення цього процесу доцільним є використання методу структурно-функціонального моделювання.

Застосування структурно-функціональної моделі дозволяє описати алгоритм процесу діагностики фінансової безпеки за допомогою послідовно з'єднаних функціональних блоків з використанням вхідної, вихідної інформації, механізму та управління [1].

Структурно-функціональна модель діагностики фінансової безпеки підприємства складається з наступних етапів: формування масиву даних, поточне планування показників господарсько-фінансової діяльності підприємства, експрес-діагностика рівня фінансової безпеки підприємства, фундаментальна діагностика рівня фінансової безпеки підприємства, розробка та впровадження заходів, спрямованих на подолання кризових явищ та відновлення фінансової стабільності підприємства.

Суть етапу «Формування масиву даних» полягає у формуванні вихідної інформації, в ролі якої виступає фінансова та статистична звітність підприємства, її обробці шляхом розрахунку агрегованих показників фінансової звітності та систематизації – представленні інформації в виді, необхідному для розрахунку аналітичних показників при діагностиці рівня фінансової безпеки підприємства, а також оцінці значимості й достовірності інформації. На виході формується систематизована фінансова звітність, необхідна для оцінки загрози фінансовій безпеці підприємства.

Наступним етапом діагностики фінансової безпеки підприємства є поточне планування, метою якого є визначення планових фінансових показників діяльності підприємства. Поточне планування здійснюється плановим відділом підприємства та перед-

бачає ретроспективний аналіз динаміки фінансових показників на основі систематизованої фінансової звітності підприємства, складання поточних фінансових планів, коригування та конкретизацію фінансового плану з врахуванням виробничих, комерційних, інвестиційних, маркетингових планів і програм підприємства, планування фінансових показників.

Метою експрес-діагностики неплатоспроможності підприємства раннє виявлення ознак кризового розвитку підприємства і попередня оцінка масштабів кризи його стану, що реалізується через аналіз фінансового стану підприємства, дослідження тенденцій зміни фінансових показників, виявлення причин відхилення фактичних значень показників у динаміці [5].

Фундаментальна діагностика фінансової безпеки підприємства має передбачати проведення комплексного аналізу фінансового стану, орієнтованого на оцінку неплатоспроможності підприємства з використанням економіко-математичних методів, зокрема, інтегральної оцінки загрози неплатоспроможності підприємства, факторного аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників неплатоспроможності підприємства та формування висновків про загрозу неплатоспроможності підприємства.

З метою уникнення мультиколінеарності та збереження причинно-наслідкових зв'язків, що пояснюють механізм формування фінансової кризи на підприємстві вхідними незалежними змінними для побудови моделі прогнозування пропонується використовувати значення факторів, вихідними – значення розрахованого інтегрального показника ризику неплатоспроможності підприємства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Александров Д. В. CASE-технологии и распределенные информационные системы / Д. В. Александров. – Москва : Финансы и статистика, 2015. – 294 с.
2. Завора Т. М. Методичні засади формування інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / Т. М. Завора, О. В. Пустьак // Наука й економіка. – 2015. – № 1 (37). – С. 139–146.
3. Кузенко О. Л. Архітектоніка фінансового механізму фінансової безпеки за рівнями суб'єктів фінансових відносин / О. Л. Кузенко // Науковий журнал Європейського університету «Економіка і управління». – 2015. – № 2 (66). – С. 129–135.

4. Марушко Н. С. Концептуальна модель системи фінансової безпеки підприємства / Н. С. Марушко, О. Б. Баворовська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 2. – С. 219–228.
5. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш – Київ : Центр навч. л-ри, 2007. – 488 с.
6. Погосова М. Ю. Методичний підхід до діагностування рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання / М. Ю. Погосова // Теоретико-методичне забезпечення управління фінансовою діяльністю підприємств : [монографія] / [Л. С. Мартюшева, І. Б. Медведєва, М. Ю. Погосова та ін.]. – Харків : АдВА, 2009. – С. 54–66.
7. Пойда-Носик Н. Н. Науково-методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / Н. Н. Пойда-Носик // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1 (1). – С. 285–289.

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ – ГЕНЕРАТОР РОЗШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

О. К. Ярмолюк

*Хмельницький кооперативний торговельно-економічний
інститут, 071 Облік і оподаткування, ОП (м)-21, магістр*

І. В. Троц

*Хмельницький кооперативний торговельно-економічний
інститут, декан факультету економіки та підприємництва,
к. е. н., науковий керівник*

Витрати – це важлива та складна економічна категорія, яка займає особливе та вагоме місце в управлінні підприємством. Це пояснюється тим, що витрати мають вирішальний вплив на фінансовий результат функціонування суб'єктів господарювання, застосовуються для визначення цінової політики підприємства, показують рівень технології та організації виробництва, використовуються для оцінки ефективності господарювання шляхом порівняння витрат та результатів господарювання. При наявності різноманітних дефініцій поняття «витрати», їх можна розділити на дві великі групи – тлумачення витрат із точки зору економічної теорії (управлінський підхід) та з погляду бухгалтерського обліку (бухгалтерський підхід), які значно відрізняються між собою.